

Feesten met stijl Feestzalen van vroeger & nu

De feestzaal zoals we die vandaag nog kennen, is het resultaat van de burgercultuur die voornamelijk in de 19de eeuw vorm kreeg. In die periode raakte het vertier dat tijdens de 18de eeuw nog alleen voor de adel was weggelegd, gaandeweg 'ingeburgerd' bij een veel groter deel van de bevolking. Het resultaat van deze democratisering was een nieuw type van feestzaalarchitectuur, dat de volgende kenmerken heeft:

- Het grondplan is dat van een Romeinse basilica
- Er is een middenbeuk met gaanderijen rondom
- Er is een podium met ingang aan de smalle zijden
- zuilen scheiden de gaanderijen van de middenbeuk
- de dansvloer is vlak, verzonken en in hout.

Dit historische zaaltype is vandaag nog maar zelden te vinden in Vlaanderen. Voor een deel is dat te wijten aan de wetgeving op brandveiligheid, die vanaf de 19de eeuw erg verstrengde. Ook de opkomst van de cinema heeft er veel mee te maken. Veel eigenaars van prestigieuze danszalen stonden voor een moeilijke keuze: de feestzaal verbouwen tot een moderne cinemazaal of vooralsnog een gewone feestzaal blijven. In Antwerpen zijn bijna alle danszalen van voor WOI verdwenen zijn.

Tijdens het interbellum ondervonden de feestzalen niet alleen concurrentie van de cinema's, maar ook van de kleinere cafédancings die toen de deuren openden. Gent telde in 1933 nog zo'n 200 dansgelegenheden (op het grondgebied van voor de fusie) tegenover 'slechts' een 20-tal cinema's.

Na WOII, in de aanloop naar EXPO '58, nam de mobiliteit van grote delen van de bevolking sterk toe. Langs de grote invalswegen naar Brussel openden toen heel wat feestzalen de deuren. Voorbeelden hiervan zijn de intussen verdwenen Dancing Savanna langs het Albertkanaal in Bocholt en de nog bestaande Carré in Willebroek.

Uit een grondige analyse van de VIOE-databank (Vlaams Instituut voor Onroerend Erfgoed) kan opgemaakt worden waar nog feestzalen met een authentiek karakter te vinden zijn. Zo herbergen volkshuizen, gildehuizen en liberale huizen (de verzuilde cultuurhuizen van weleer) nog regelmatig zeer interessante voorbeelden van volkse feestzaalarchitectuur. Het bekendste voorbeeld is wellicht de feestzaal van De Vooruit in Gent, die na een grondige renovatie in de jaren 1980 terug in al haar glorie te bewonderen is. Epigonen ervan zijn vandaag nog terug te vinden tot in de kleinste dorpen, zoals bij voorbeeld de parochiezaal van de Sint-Pieters Parochie in de wijk Nekkerspoel bij Mechelen. Ook in grotere schoolcomplexen zijn nog zeer mooie staaltjes van feestzaalarchitectuur bewaard, doordat schooldirecties in het verleden niet over een budget

beschikten om hun patrimonium grondig te renoveren. Ook een aantal harmonie- & fanfareverenigingen zijn nog eigenaar van een feestzaal. Vaak bouwden zij hun eigen 'lokaal'. Feestzaal Harmonie in Antwerpen is hier een voorbeeld van. Een ander voorbeeld is de Casino in Sint-Niklaas, die vandaag opnieuw tot cultuurcentrum omgebouwd wordt. Kleinere nog bestaande feestzalen zijn o.a. Feestzaal El Dorado te Grimbergen en het Lokaal van Harmonie De Kunstvrienden in Merksplas.

Cor Vanistendael

Danspunt

www.danspunt.be

Zie ook:

www.vioe.be

www.feestzaaleldorado.be